

2018-09-23

BILAGA 2.d.3

Tillhör kompletteringen (december 2018) av ansökan om förlängd koncession för 400 kV-ledning Hallsberg – Stenkullen.

Beskrivning Riksintressen kulturmiljö

Riksintressen kulturmiljö	Motivering	Uttryck, något förkortat
R2 Göta kanal	Sveriges största och mest symbolladdade kanalmiljö, utförd 1810–32, med stor teknik- och kommunikationshistorisk betydelse.	Hela kanalsträckningen med broar, slussar, hamnmiljöer, löneboställen, varv, vallar, trädrådåer, m m samt järnvägsmiljön vid Töreboda, viktig för förståelsen av kanalens senare historia under 1800-talets andra hälft.
KR14 (R15) Ledsjö-Vättilösa- Istrum-Lerdala	En av Skaraborgs mest omfattande fornlämningsmiljöer med platser för lågteknisk järnframställning.	Väster om Lerdala finns en av Skaraborgs största och mest koncentrerade samling av platser för forntida lågteknisk järnframställning. Området ligger i en övergångszon mellan Klyftamons skogsområde och jordbruksbygderna söder därom. Totalt har ett drygt hundratal platser för järnframställning påträffats. Här finns lämningar av blästerugnar, kolningsgropar, slagghvarp och härdar. Några av dem har kunnat dateras till århundradena runt år 1000, det vill säga vikingatid och tidig medeltid. Inom området finns även fångstgropar, gränsstenar och stensträngar.

<p>R100 Kambrosilur- området</p>	<p>Kulturhistorisk region kring de västgötska platåbergen vars breda innehåll speglar väsentliga skeden i landets agrara och förindustriella landsbygdshistoria från jord-brukande stenålders-kulturer till 1700- och 1800-talets agrara revolution, och där gynnsamma naturgeografiska förhållanden bidragit till en landskapsutveckling av rent kontinentala mått, ex ovanligt stora byar. Detta utgjorde också basen för en medeltida stadsbildning vars fortsatta utveckling präglades av järnvägens tillkomst. Området, med tyngdpunkt på Falbygden, har mycket höga pedagogiska och vetenskapliga värden som genom landskapets öppenhet och speciella topografiska egenskaper tydligt kan avläsas.</p>	<p>Fornlämningsmiljöer från sten-, brons- och järnåldern såväl som från historisk tid, Varnhems kyrka och klosterruin som utgör landets bäst bevarade cistersiensanläggning. Kambrosilurområdet är en stor kulturhistorisk region kring platåbergen som speglar viktiga skeden i landets agrara och förindustriella landsbygdshistoria, från jordbrukande stenålder till 17- och 1800-talens agrara revolution. Området, med tyngdpunkt i Falbygden, har mycket höga pedagogiska och vetenskapliga värden. Delområde 2 Valleområdet, är ett mycket rikt sammansatt område där lämningar från bronsålder, järnålder och nyare tid visar hur människor bott och levat under mycket lång tid. Fornlämningsrikedomen gör det till ett av Skaraborgs viktigaste bronsåldersområden. Det ålderdomliga kulturlandskapet med ångar, hagar, fossil åkermark, byar och gårdar gör Valle till en kulturhistoriskt värdefull enhet. Herrgårdslandskap, t ex Höjentorps herrgård och slottsruin, ruinerna efter det medeltida Axevalla hus.</p>
<p>KR38 Larv</p>	<p>Centralbygd som bland annat genom monumentala fornlämningar och senare administrativa funktioner avspeglar områdets långa kontinuitet som makt-centrum.</p>	<p>Stenåldersboplatser på Larvs hed, flera storhögar, bland annat intill och nära Larvs kyrka (Larva Bäsing och Väderhögen), flera gravfält med högar, stensättningar, domarringar m m, runsten, fossil åkermark (ryggade åkrar) vid Karlsberg, äldre gårdsbebyggelse, Tingshus vid Onsjö.</p>

P40 Siene	Odlingslandskap som genom sina rika och varierande fornlämningsmiljöer tydligt speglar landskapets och bebyggelsens förändringar ända från bronsåldern.	Ensamliggande stensättningar från brons- och järnåldern, gravfält från järnåldern intill historiska bebyggelselagen, hålvägar, fossil åkermark från olika tider, medeltida kyrka, äldre vägsträckningar, Tubbetorps herrgårdsmiljö och gästgiveri.
P43 Vårgårda - Algutstorp	Fornlämningsmiljö vars rika innehåll speglar odlingslandskapets bebyggelse- och agrarhistoriska förändringar ända från bronsåldern.	Flera gravfält med stensättningar, domarringar och resta stenar samt ensamliggande stensättningar och resta stenar huvudsakligen från brons- och äldre järnålder, flera älvkvarnsförekomster, omfattande områden med fossil åkermark av delvis olika karaktär och med talrika odlingsrösen, ringformig stenvall samt hålväg. Vårgårda herrgårdsmiljö, Algutstorps medeltida kyrka, kvarn.
KP30 Skallsjö - Öijared	Odlingslandskap med tydligt avläsbar kontinuitet från yngre stenålder till säteribildningens godsstruktur där herrgårdsmiljön också speglar filantropiska strävanden och pedagogiskt nytänkande kring sekelskiftet 1900.	Rika fornlämningsmiljöer med stenåldersboplatser, hållkistor, bronsåldersrösen, järnåldersgravfält, fornborg, fossil åkermark från järnålder och senare. Herrgårdarna Nääs och Öijared har välbevarad arkitektur från 1700- och 1800-talet, engelsk park, alléer, kapell och storskiftespräglade odlingsmarker samt småskaliga åkrar med odlingsrösen. I kulturlandskapet, som omger Nääs och Öijared, återfinns också ett stort antal välbevarade torp och arrendegårdar.

